

YAŞADIĞIMIZ DEPREMDEN DEFTERİME DÜŞEN NOTLAR -3-

DEPREM BÖLGESİNDEKİ İŞ GÜCÜ KAYBI

Türkiye deprem felaketinin ardından yaralarını sarmaya devam ederken 13 milyondan fazla insanın yaşadığı bölgede geride kalanlar için yaşam mücadelesi de devam ediyor. İşletmelerin insan kaynağı konusunda problemler yaşayacağı ve bu durumda da üretim süreçlerini etkileyeceğini biliyoruz.

Depremın vurduğu bölgede şu anda tüm işletmelerde eleman eksikliği sorunu olduğu belirtilirken çalışanların bölgeyi terk etmelerinin öncelikli sebebi olan barınma sorununun çözümü için çabalar da sürmektedir.

Depremlerin vurduğu illerde yaklaşık 5 milyon kişinin bölgeyi terk etmesinin ardından başta sanayi olmak üzere bölgede işgücü sıkıntısı ortaya çıkarken fabrikaların çalışan eksikliği nedeniyle düşük kapasite ile çalışmaya başlaması bölge üretimi açısından yeni bir risk faktörü oluşturmaktadır.

Depremin vurduğu 11 ilin ekonomisinde tekstil ve demir çeliğin başını çektiği imalat sanayi ile tarım sektörleri başta geliyor. **İstanbul Sanayi Odası** verilerine göre, bu iller Türkiye'deki toplam istihdamın yaklaşık %16'sını oluşturan; Türkiye'nin imalat sanayi katma değeri içindeki payı ise %11,5 seviyesindedir. Türkiye'nin imalat sanayi ihracatının %8'den fazlası da bu illerden yapıyor.

Bölgedeki en büyük sorunlardan birinin bölgedeki vasıflı işgücünün kaybedilmesi olduğu vurgulanmakta birlikte insan kaynağı olmadıkça, fabrikaların yıkılmamış olmasının da üretim açısından bir anlam ifade etmediği belirtiliyor. Bu durumda sadece sanayide değil tarımda ve turizmde de geçerli olduğu kabul ediliyor.

Çalışanların kenti terk etmemesi ya da en azından yakın yerlere göç edenlerin işe devam etmeleri için çeşitli çözümler bulmaya çalışıldığı belirtiliyor. Evlerini kaybedenler göç etmek zorunda kaldı, ailesi, çocukları il dışına çıktı, köylere göçtü. Göçün de en büyük sebebi ailelerin çocuklarının eğitimi için şehri terk ediyor olmaları. İnsanların kalacak yerleri yok ve her ailenin maalesef trajik bir öyküsü var, büyük bir çoğunluğunun yakınlarından kayıpları var. Çocukların eğitime devam edememesi lazım, okulların ve eğitim sisteminin ivedi-

likle bölgede düzene girmesi, insanlar için güvenli sosyal alanlar yaratılması lazım.

BÖLGEDE DEMOGRAFİK VE SEKTÖREL DEĞİŞİM

Deprem bölgesinde yoğun göç nedeniyle oluşan işgücü açığı bölge üretimini tehdit ederken demografik ve sektörel değişim öngörülmektedir. Kendisi ile yapılan bir görüşmede, **TOBB** Üniversitesi Sosyal Politikalar Uygulama ve Araştırma Merkezi Direktörü Prof. Dr. Serdar Sayan; Nüfus yoğunluğunun kırsaldan daha yüksek olduğu kentel alanlarda, can kaybının ve bölge dışına kaçışın daha fazla olmasının etkisiyle uzun sürecek bir yeniden yapılanma dönemi olacağını, tarımsal üretimin toparlanmasının nispeten daha kolay ancak imalat sanayi faaliyetlerinin eski haline dönmesi için daha uzun süre gerekebileceğini belirtti ve "bölgede hem sosyal dokuda hem istihdamın beceri ve eğitim seviyesinde bir dönüşüm beklemek yanlış olmaz, eski hale dönüş uzun sürebilir, yıllar alabilir." şeklinde açıklamalarda bulundu.

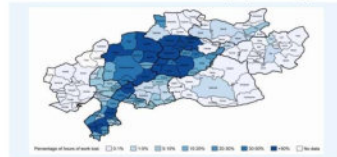
DEPREM RAPORUNA GÖRE İŞ GÜCÜ KAYBI

Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı hazırlanan "2023 Kahramanmaraş ve Hatay Depremleri Raporu"ndan yaptığı derleme

göre; Deprem bölgesinde 314'ü büyük, 779'u orta, 3 bin 769'ü küçük ve 42 bin 719'ü mikro ölçekli olmak üzere 47 bin 581 imalat sanayii firması yer alırken, afet öncesi bölgede 38 organize sanayii bölgesi (OSB) hizmet verdiği ve bunların faaliyeti gösteren 4 bin 997 firmının yaklaşık 550 bin kişiye istihdam sağladığı tespit yapılmıştır. Bölgedeki OSB'lerdeki istihdam, ülke genelindeki tüm OSB'lerdeki istihdamın yaklaşık %22'sine karşılık gelirken, 116 küçük sanayi sitesinde de (KSS) 31 bin 127 iş yerinin yer aldığı belirlendi. Deprem, bölgedeki planlı sanayi alanlarında (OSB ve KSS) önemli bir hasara yol açmazken enerji ve ulaştırma-haberleşme altyapısında oluşan hasar veya işgücü eksikliği nedeniyle tesislerde üretim daha uzunca bir süre aksayabileceği öngörülmektedir.

Bölgede çalışma saati bazında ekonomik aktivitenin %16 kesintiyi uğrayacağını belirten ILO'ya göre, bu 657 bin 147 tam zamanlı işçinin çalışamayacağı anlamına gelmektedir. Çalışma saati

bazında aktivitedeki kesinti; Adana'da %0,1, Malatya'da %58,8, Adıyaman'da %48,1, Hatay'da %45,2, Kahramanmaraş'ta %43,1, Gaziantep'te %5,5, Elazığ'da %2, Osmaniye'de %6,4 şeklinde tahmin edilmiştir.

BÖLGELERE GÖRE ÇALIŞMA SAATI KAYIPLARI/ GRAFİK: ILO

ILO'nun açıklamasına göre deprem bölgesinde çalışan sayısı yaklaşık 4 milyon ve bunların çoğu tarım, üretim, ticaret, düşük katma değerli işler ve hizmet sektöründe çalışmaktadır. Bunun yanı sıra 150.000'den fazla işveren ve 600.000'den fazla kendi hesabına çalışan insanın olduğu öngörülmektedir.

Ekonomik aktivite ve geçim kaynaklarının kesintiyi uğraması gelir kayıplarına da sebep olacağını belirten Dünya Çalışma Örgütü ILO, bu şekilde devam etmesi durumunda "bir çalışanın ayda ortalama 4.351 lira kaybedeceğini" belirtmektedir. Toplam

net gelir kaybı ise 2 trilyon 859 milyon liradan yani yaklaşık 150 milyon dolardan fazla tahmin edilmektedir. Raporda, Türkiye'nin depremden etkilenen şehirlerde en az 658 bin çalışan artık geçimini

sağlayamayacak duruma düştüğü ve 150 binden fazla işyeriye kullanılmayacak hale geldiği bildirilmiştir. Hükümet kanadından yapılan açıklamalara göre bölgede 200 bin konutun inşa edileceği, bu durumda deprem bölgesindeki inşaat sektöründe yaklaşık 766 bin kişinin çalıştırılacağı, bölgede istihdam artışı yaratacağı öngörülmektedir.

0 insanlar, depremi asıl şimdi hissediyorlar. Yaşamın acımasız yüzü ile karşı karşıyalar. Deprem bölgesine daha fazla yardım ve dayanışma ve kurumsal çabaların artması gerek! Gün sadece seçimi konuşma günü değil, yaraları sarmaya devam günüdür. Depremi ve geride kalanları unutma! Unuturma!